

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. L., 2/ J. H., 3/ D. H.** (žalobcovia 1/, 2/, 3/ ako právni nástupcovia po zomrelej žalobkyni H. H.), proti žalovaným **1/ M. K., 2/ M. K., 3/ RNDr. M. K.**, žalovaní 1/ - 3/ zastúpení JUDr. A. M., advokátkou v H., **4/ B. I.**, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom **J. H.**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 12 C 13/2008, o dovolaní žalovaných 1/, 2/, 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 9. novembra 2011, sp.zn. 14 Co 49/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 9. novembra 2011, sp. zn. 14 Co 49/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné rozsudkom z 15. novembra 2010, č.k. 12 C 13/2008-161 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že spoluvlastnícke podiely na LV č. X., kat. územie J.pod B1 o veľkosti 30/240, pod B3 o veľkosti 1/20, pod B4 o veľkosti 30/240, pod B6 o veľkosti 30/240, a to k parcele č. 1294/3 o výmere 488 m² – orná pôda, patria do dedičstva po neb. J. H., zomrelom dňa 30. júna 1987 v podiele 1/1. Žalovaným 1/ - 4/ ani štátu náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 80 písm. c/ O.s.p. a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka tým, že žalobkyňa v konaní nepreukázala oprávnenosť vstupu do držby, a teda v danom prípade nejde o držbu oprávnenú. O trovách konania rozhodol podľa § 150 O.s.p., pričom ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý nepriznal úspešným žalovaným 1/ - 4/ náhradu trov konania,

považoval skutočnosť, že žalobkyňa je starobnou dôchodkyňou a nebolo by spravodlivé požadovať od žalobkyni zaplatenie trov konania.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaných 1/, 2/, 3/ uznesením z 9. novembra 2011, sp.zn. 14 Co 49/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku, ktorým žalovaným 1/, 2/, 3/ nebola priznaná náhrada trov konania, ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Mal za to, že ak ustanovenie § 150 O.s.p. má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti zákona, teda k dosiahnutiu spravodlivosti pre účastníkov konania, boli v predmetnej veci splnené tieto predpoklady preto, aby sa žalovaným 1/, 2/, 3/ nepriznala náhrada trov konania celkom. Pomery žalobkyne neboli spochybnené ani odvolateľmi 1/, 2/, 3/. Odvolatelia 1/, 2/, 3/ netvrdili skutočnosti o tom, že by sa nepriznanie náhrady trov konania malo u nich prejaviť nepriaznivým spôsobom. Okolnosti, ktoré viedli žalobkyňu k podaniu žaloby potom, čo bolo spísané notárske osvedčenie o vydržaní vlastníctva k ďalším spoluvlastníckym podielom nehnuteľností, svedčia podľa odvolacieho súdu o tom, že argumentácia odvolateľov 1/, 2/, 3/, že žalobkyňa zo zisťovaných dôvodov uplatňovala nárok na súde s vedomím, že jej vlastníctvo nepatrí, bola vyvrátená, či ukázala sa ako nepravdivá. Z týchto dôvodov mal odvolací súd za to, že súd prvého stupňa (aj keď nie úplne presne odôvodnil svoje rozhodnutie) vyvodil pri rozhodnutí o náhrade trov konania správny a aplikácii ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. zodpovedajúci záver. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu v celom rozsahu podali dovolanie žalovaní 1/, 2/, 3/, ktorí navrhli rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Namietali, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 písm. c/ O.s.p, keď žalobkyňa v priebehu odvolacieho konania zomrela a stratila tak procesnú spôsobilosť, ako aj spôsobilosť mať práva a povinnosti a spôsobilosť byť účastníčkou konania. Taktiež namietali, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Podľa názoru dovolateľov 1/, 2/, 3/ prvostupňový ani odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania nepostupovali komplexne, dôsledne a objektívne pri aplikácii ustanovenia § 150 O.s.p. V dôvodoch dovolania rozoberali skutkový a právny stav veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie žalovaných 1/, 2/, 3/ smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania, a teda ide o jedno z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovaných 1/, 2/, 3/ z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolatelia 1/, 2/, 3/ v dovolaní namietali, že žalobkyňa v priebehu odvolacieho konania zomrela a stratila tak procesnú spôsobilosť, ako aj spôsobilosť mať práva a povinnosti a spôsobilosť byť účastníčkou konania. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že namietaná vada má základ v § 237 písm. b/ O.s.p. a nie v § 237 písm. c/ O.s.p. ako to namietajú dovolatelia 1/, 2/, 3/.

Podľa § 237 písm. b/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Uvedené zákonné ustanovenie ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadnúť na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania), aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré má súd povinnosť si všímať aj bez návrhu po celý čas konania, je splnenie podmienok civilno-procesnej subjektivity, t.j. spôsobilosti byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi priznáva, resp. ukladá. Jej predpokladom je

hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotno-právna spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká u fyzických osôb narodením (prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé) a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásením za mŕtvu.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa H. H.H. (viď osvedčenie o dedičstve na č.l. 203 spisu). Napriek tejto skutočnosti odvolací súd dňa 9. novembra 2011 vo veci rozhodol. Ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorá má za následok vydanie zmätočného rozhodnutia, ktoré treba vždy zrušiť.

Ak po začatí súdneho konania účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.) postup súdu upravuje ustanovenie § 107 O.s.p. Je vecou súdu, aby podľa povahy veci posúdil, či smrť účastníka bráni ďalšiemu pokračovaniu v konaní, alebo či v ňom možno pokračovať s právnymi nástupcami zomrelého účastníka konania.

Keďže v odvolacom konaní vystupovala ako účastníčka konania H. H., ktorá už spôsobilosť byť účastníkom nemala, rozhodnutie odvolacieho súdu trpí procesnou vadou podľa § 237 písm. b/ O.s.p., pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Dovolaciemu súdu v súčasnom štádiu konania neprislúcha oprávnenie na hodnotenie skutkových a na ne nadväzujúcich právnych záverov odvolacieho súdu.

Z uvedených dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. septembra 2012

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová